

Verslag Blaarkopstudiedag 7 maart 2020

Op de verademend zonnige zaterdag 7 maart, na een tergend lange periode van regen regen en nog eens regen, werd de jaarlijkse ontmoetingsdag voor de blaarkopfokkerij, de Blaarkopstudiedag, gehouden. Dit jaar voor de vijftiende keer, en ieder jaar ligt het aantal deelnemers uit het hele land rond de 45. Een vaste kern die graag ieder jaar komt om bij te praten en elkaar weer te ontmoeten, en elk jaar ook weer enkele nieuwe gezichten. Het nuttige wordt op deze dag met het aangename gecombineerd; stevige fokkerijkost, een voedzame warme maaltijd en een luchtig bezoek aan een mooi blaarkopbedrijf; dit jaar bedrijf Zeeoogst van de familie Van der Hulst.

Het ochtendprogramma bestond uit de opening door **Zwanet Faber** als voorzitter van de organiserende Blaarkopstichting; met een korte presentatie van enkele actuele wetenswaardigheden, zoals over de premie voor melkkoeien van de zeldzame rassen en dat RVO nog bezig is de 'lijsten 2019' voor te bereiden (*nog even wachten dus...*), specifieke mogelijkheden van upgraden ras% / Stamboek-status, en actuele KI-stieren.

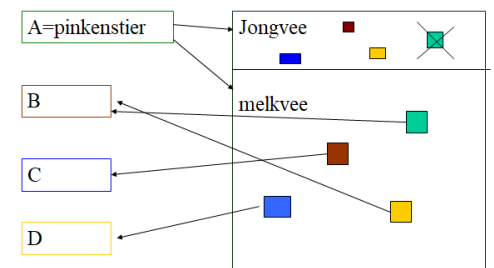
Pieter Struyk, die sinds kort aspirant bestuurslid is van de Blaarkopstichting stelde zichzelf even voor en gaf een korte toelichting op de door hem vervaardigde 'aanvulling op de bloedlijnenposter' (*te koop*).

Daarna gaf **Theus de Ruig**, ook bestuurslid van de Blaarkopstichting, een inleiding over de fokkerij en hoe te kijken naar 'je' koeien om goede blaarkoppen te fokken. Enkele punten uit zijn presentatie, die hij begon met het noemen van enkele 'negatieve zaken' betreffende de fokkerij van blaarkoppen: het blaarkopras heeft geen eigen stamboek, geen eigen inspecteur, geen passende fokwaarden (geen raseigen basis bij de berekeningen), geen fokprogramma's, e.a. 'Desondanks zijn er mogelijkheden tot verbetering / is er vooruitgang in de blaarkopfokkerij, en dat komt door 'jullie'', aldus Theus, wijzend op de blaarkophouders in de zaal. 'Jullie dragen de verantwoordelijkheid voor de volgende generaties, wat gaan jullie doen met het ras? De keuze van vandaag bepaalt de Blaarkop van morgen'. 'Wat is jouw fokdoel, wat past bij jouw bedrijf of in jouw situatie?'. 'Waar houdt je rekening mee; inkomen, kringloop / natuurinclusief, gezin...de volgende generatie..., waar moet jouw ideale Blaarkop aan voldoen?'. Voor het ras gelden daarnaast drie keuzeniveaus: dier-, koppel-, rasniveau. Binnen de drie niveaus spelen veel verschillende facetten een rol. (*zie ook in De Blaarkopper febr.20 pg.18*). Voor het ras is ook van groot belang dat veehouders 'bijdragen' aan de fokkerij; 'Wissel je fokkerij-ervaringen uit met andere veehouders? Houd je bij het bepalen van paringen rekening met wat voor het ras gewenst is? Hoe draagt een koe en haar nakomeling bij aan het voortbestaan van het ras, en dan met name ook het versterken van de kernpopulatie? Het voert te ver om in dit verslag alles te noemen, maar Theus eindigde optimistisch met een plaatje van een pauze: 'Blaarkopfokkerij 2020 en verder; samen delen, eigenwijsheid (*eigen wijsheid*), eigennigheid (*eigen zinnigheid*), koppigheid, trots en succes'.

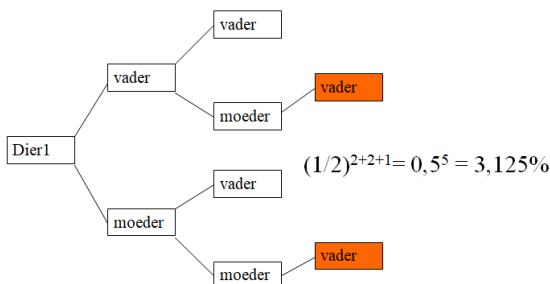
Tijdens de presentatie van Theus was **Wytze Nauta** gearriveerd en die kon met zijn inleiding goed aanhaken bij de door Theus genoemde punten, die een mooie opstap bleken naar de inleiding van fokkerijspecialist Wytze Nauta. Nauta is fokkerijspecialist en heeft een eigen fokkerij-advies-bureau (*WN-advies*) en is de mede-oprichter en belangenbehartiger van de Stichting Biologische Veeverbetering (*bekend als 'Bio-KI'*). De inleiding had als titel 'Bedrijfseigen Familieteelt', met als thema 'Bedrijfseigen fundament fokkerij, waarom?'. Nauta wist de zaal te boeien met zijn geheel eigen veelheid aan opmerkingen; met een kritische blik naar de gangbare fokkerijmethoden waarbij in de optiek van Nauta veel teveel naar de indexen gekeken wordt, en waarbij de fokkerijkennis van veehouders ondergeschikt raakt. Fokkerijkennis en -methoden van praktische veehouders die letten op eigenschappen van koefamilies; familieteelt. Met familieteelt is een bepaalde mate van uniformiteit binnen een veestapel te behalen; de sterke eigenschappen kennen en die stevig inbouwen in de veestapel door van koefamilies de specifieke eigenschappen steeds weer te benutten. Daarmee is uniformiteit te bereiken. 'Is uniformiteit wel gewenst?', was een vraag uit de zaal, 'moeten we niet juist zorgen voor spreiding om de diversiteit te bewaken?' 'Uniformiteit is zeker binnen een bedrijf een voordeel', aldus Nauta, 'want met een uniforme veestapel die past bij de bedrijfsomstandigheden is het gemakkelijker boeren.' Nauta sprak ook over de genotype-milieu-interactie (grondsoort/voer/boer), doelgericht gebruik van enige inteelt en heterosis. Nauta noemde het belang van de fokkerij samen/zelf in de hand hebben (ras/type/kenmerken); 'de fokkerij-organisaties doen het niet specifiek voor jou, maar voor de markt', aldus Nauta. 'Wat ook een rol mag spelen is op jouw manier. Fokkerij 'wereldwijd of in jouw stal'?! En, een hoger saldo.'

Fokkerij binnen het bedrijf: fundamentfokkerij uitgaande van ca. 50 melkkoeien, dan zouden er jaarlijks vier of vijf stieren uit de eigen verschillende koefamilies gebruikt moeten worden, en die goed verdeeld gebruiken over de koefamilies. Daarmee kan er sprake zijn van matige inteelt en kan teveel inteelt voorkomen worden. Selecteer elk jaar opnieuw stiermoeders en stieren. Belangrijk is om niet steeds de fokkerij- en bedrijfsvisie te wijzigen, kies voor een lange termijnvisie / -fokdoel en let bij de selectie ook op levenskracht zowel bij geboorteverloop als een levenslustige start van het kalf. Nauta noemde als voorbeeld een tweeling blaarkopkalfjes die hij kortgeleden van een veehouder kocht: een tweeslachtige tweeling waarvan met name het vrouwtje zich bijzonder levenslustig toont. Die levenslustigheid roept bij Nauta de gedachte 'yes!' op; 'zo zie ik het graag! Ze kreeg de naam 'Jessica'.

Familieteelt schema:

Gebruik inteelt met mate:

Bij gebruik van inteelt is < 3,125% aanvaardbaar, maar 'meer is risicovol' en boven 6,25% is onaanvaardbaar.

Starten met familieteelt? Hoe doe je dat?

Eerst de koefamilies in kaart brengen: hoeveel zijn er en wat zijn de sterke en zwakke eigenschappen (melk, gehalten, vruchtbaarheid, karakter, gezondheid etc.). Heb ik alle eigenschappen in de stal? Welke familie verbeter ik met welke familie?

Je zou jezelf de vraag kunnen stellen: 'Als ik morgen alle koeien op tien na zou moeten verkopen, welke tien zou ik dan aanhouden?'

Selecteer één beste koe en paar haar zoon met 20% van de veestapel, en bouw dat uit naar vier à vijf stieren per jaar. Introduceer eventueel nieuwe dieren met gewenste eigenschappen.

Nauta zou graag met enkele blaarkopfokkers aan de slag gaan; de veestapel qua koefamilies in kaart brengen en dan de fokkerij op het bedrijf uitzetten.

Dit kan ook voor het ras in het geheel nieuwe mogelijkheden en inzichten opleveren. Belangstelling? Mail naar wytze.nauta@ziggo.nl

Na de middagpauze onder het genot van heerlijke stamppotten, waarbij ondertussen uitgebreid werd bij- en nagepraat en van gedachten gewisseld gaf **Siem van der Hulst** enige informatie over hun bedrijf Zeeoogst. Het bedrijf is sinds kort eigendom van zoon **Frank**. Het bedrijf telt ca. 130 melkkoeien, enkele jonge fokstieren in opfok en een stier bij de pinken, bij de koeien wordt DHZ- KI toegepast. In het verleden waren het voornamelijk aangekochte natuurlijk dekkende stieren; waarvan meerdere uit stal Italië. De stal is in 2019 flink uitgebreid. 'De koeien varen wel bij meer bewegingsvrijheid, hetgeen ook hoognodig was vanwege te weinig ligboxen en te weinig ruimte aan het voerhek. Dat heeft wel invloed gehad op het welzijn van de koeien', zo gaf Siem van der Hulst aan, 'maar ook de bouw-

periode in de hete zomer en de hinder die de melkkoeien daarvan ondervonden, maakten 2019 wat lastig voor de koeien. Je ziet dat ze het nu weer veel beter doen', aldus Siem en Frank. De voerkosten per liter melk op het bedrijf zijn zeer laag, mede vanwege het ruime aanbod van overtollige kolen van akkerbouwers uit de buurt.

Vervolgens begaven de deelnemers zich naar het bedrijf waarbij twee woningen staan en er geen gebrek aan parkeerruimte was op het erf. Eerst werden in de losstaande schuur (met zonnepanelen) de omvangrijke koppel schapen en jonge lammeren, en jonge kalfjes bekeken. 'Veel eenlingen tot nu toe bij de schapen', aldus Siem, 'vermoedelijk een gevolg van het nogal natte najaar na de droge en hete zomer'. De familie Van der Hulst is er druk mee in de weer, maar het bedrijf stond er als altijd keurig netjes bij. De koeien worden elk jaar volledig geschoren. Sinds het nieuwe deel aan de stal zijn er ook meer strohokken, met name voor de droge- en kalfkoeien. De koeien zijn zichtbaar dol op de kolen en kunnen er flink wat van op, maar voldoende kuilgras erbij is wel van belang. Het wordt gemend gevoerd aan het voerhek. Duidelijk was dat de koeien de voorkeur geven aan het voerhek met horizontale buizen in plaats van de zelfsluitende voerhekken; gemakkelijk kunnen opschuiven aan de voerplaats heeft bij de dieren kennelijk de voorkeur.

De deelnemers verdeelden zich al gauw her en der in de stal en vonden veel gespreksstof over fokkerij en andere boerenzaken. Tegen de tijd dat er koffie geschonken werd riep Zwanet Faber de deelnemers bijeen bij de droogstaande koeien, want daar stond nog iets te gebeuren waarvan ook de familie Van der Hulst geen weet had. Wel was in de ochtend in de presentatie al even een plaatje getoond van **Zeeoogst Gonnie 27** en haar productie. Dat was met een speciale reden. De Blaarkopstichting maakte van de gelegenheid gebruik om '**de Blaarkop van het jaar**' te benoemen. En die eer viel Gonnie 27 te beurt. Gonnie 27 was hoogdrachtig van haar derde kalf; een jonge koe dus nog, maar wel met twee allround heel mooie productiecijfers en een prima exterieur en afstamming. Voor de titel Blaarkop van het jaar kreeg Siem van der Hulst namens de Stichting Zeldzame Huisdierrassen de mooie '**SZH-penning**' uitgereikt. 'De Gonnie's fokken altijd goed' aldus Siem. Gonnie 27 is een dochter van Gonnie 7 die in 2019 als ruim 12-jarige nog echt niet versleten was, maar afgevoerd moest worden omdat zij de enige koe was met een positieve IBR-titer. Nu is de veestapel voorzien van de hoogste IBR-status. In feite kan de titel ook een beetje gezien worden als een eerbetoon aan moeder Gonnie 7. Vermeldenswaard is dat Gonnie 27 een driekwart zus is van KI-stier Zeeoogst Govert (CRV) waarvan sinds kort de eerste vaarzen aan de melk zijn en waarover goede eerste berichten gemeld konden worden.

Hiermee was aan het officiële gedeelte van deze mooie dag een einde gekomen, en werd de familie Van der Hulst hartelijk bedankt voor de gastvrijheid en kregen ze een paar stukken kaas van de blaarkopbedrijven van Theo Warmerdam en van Harriët en Harold Vlooswijk aangeboden. Eerder kregen spreker Wytze Nauta en de beheerders van de locatie waar het ochtendprogramma en de maaltijd was, al blaarkopkazen aangeboden van de bedrijven Veld en Beek van Jan Wieringa en van Harriët en Harold Vlooswijk.

Foto: in de nieuwe stal is de aandacht voor Gonnie 27 (voor)